

napisal radijsko igro *A Man for All Seasons* (Človek za vse čase) o angleškem kanclerju, pravniku, filozofu in pisatelju Thomasu Moru, ki ga je dal kralj Henrik VIII zapreti in obglaviti, ker je ta nasprotoval kraljevemu razpuščenemu življenju. Igra je v letu 1960 doživela velik uspeh na gledališkem

Trubar od Slovenom slounu iemle.

Lete buque sleto Predguorio, vom muim lubim Slouenom, iest kir fem 74, leit star 52. Pr: igar, hri mai Oduhdi is riga iura, falebo puftim, inu sbugom inu suami tepryzham, de sleiteimi inu drugimi buquoni, fufeb sto pera uo dolgo Predguorio zhes Noui Testament, steimi islagam zhes vse logerske listy, zhes Catehifine, Vauspurgi Veri, Vce: kouni Ordningi, Vpfalterij inu Vpefnah, fem vom vufskriuni zbudni fuit Boshy, retodil inu dal nafananc, skufti kai fa zhes volo, nas hozhe vfuio miloft vseri inu ifuelizhati. Inu fzhim, koku imamo prou slushiti Bogu, v fag sui leben, stan, poklizhane, slushbo der shati pelati inu rounati, de Bogu dopade, de bo dobru, fre, zho imel na rim fueitu, inu potle tudi vnebes fih. Obru vas fueistu prosim inu opominam na Boshym meisti, koker S. Paul 2, Cor. 5. Prauite se Spokuro inu suero sbugom. Od riga berite lete inu te druge buque, Poslushaite inu slushaite te vashe fueiste Pridigarie, imeite nec fa lubu, koker Boshye she: Aku nekar, ga ku vi fami na vashim pogublenu bore dolshni, nekar mi pred reim nas Cristus Iesus obori, Amen.

Vash Trubar.

odru, v letu 1966 pa je režiser Zinnemann po tej igri posnel zelo uspešen film. Tudi Slovenci imamo človeka za vse čase, Primoža Trubarja. Ni mu bila odvzeta glava, odvzeta pa mu je bila domovina in vse do danes pravična in celovita ocena.

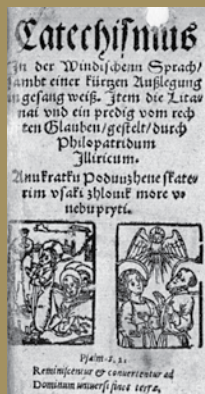
Bodite ty kir deio po tei Bessedi, inu nekar samuzh poslus haio

Trubarjevo delo

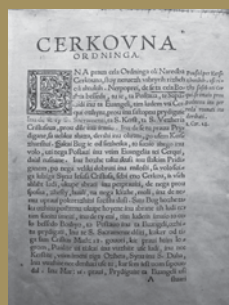
Trubar je vsega objavil 22 knjig v slovenskem jeziku, dve v nemščini. Najbolj pomembne knjige v slovenščini so:

Katekizem in Abecednik (1550/51) - *Catechismus in der windischen Sprach in Abecedrium* - začetek evangelizacije med Slovenci, hkrati začetek slovenske književnosti in knjižnega jezika; natisnjeni še v nemški gotski pisavi in šele v naslednji izdaji v latinici; tiskani v Tübingenu; Trubar se je podpisal kot Philopatridus Illiyricus (slovenski domoljub).

Ta prvi dejl tiga noviga testamta (1557; 2. in 3. del 1560 in 1577) - prvi slovenski prevod iz Biblije; vsebuje evangelije in dejanja apostolov; predgovor o naukih Luthrove razlage vere; kole-dar in Postilo (razlaga nedeljskih in prazničnih evangelijev); 1584 sledi celoten Dalmatinov prevod Biblije.

Cerkovna ordninga (1564) - temelji samostojne protestantske cerkve med Slovenci. V njej je tudi zahteva po slovenski šoli in pravici do rabe slovenskega jezika. Ker je ta knjiga, po svoje tudi temeljni dokument slovenske državnosti, posegala v privilegije deželnega kneza, je ta knjigo prepovedal, Trubarja pa dal izgnati. Pripravil je tudi pesmarice z lastnimi in prirejenimi krščanskimi pesmimi; tako je prvi "cantautor" med Slovenci; prispeval je deset predgovorov h knjigam drugih avtorjev v nemščini.

Postaje njegovega življenja

- 1508** rojen na Rašici pri Velikih Laščah tesarju in mlinarju Mihu, podložniku turjaških grofov, in materi Jeri;
- 1520** šolanje na Reki, v Salzburgu, v Trstu pri Bonomu, na Dunaju; Bonomo ga seznanil z deli švicarskih reformatorjev in Erazma Rotterdamskega;
- 1530** Bonomo posveti Trubarja v duhovnika; službuje v Loki pri Zidanem mostu, v Laškem, Celju in v Ljubljani;
- 1547** ljubljanski škof Textor izžene Trubarja, mu zapleni premoženje; Trubar zbeži v Nemčijo;
- 1548** pridigar v Nemčiji, Rothenburg nad Taubero; 1549 pride Barbara Sitar iz Kranja; poroči se in ima več otrok;
- 1550/51** izda prvo delo, Katekizem in potem Abecednik;
- 1553** pastor v Kemptenu na Bavarskem;
- 1554** Trubar uvede latinico in s tem odpre slovenščini pot v evropsko univerzalnost;
- 1561** predikant v Ljubljani na povabilo kranjskih stanov; beg v Urach; vodi Ungnadovo tiskarno; ustanovi biblijski zavod; tiska v slovenščini, hrvaščini, srbsščini; nato v Ljubljani superintendent; 1564 izda Cerkovno ordningo;
- 1565** ponovni beg na Nemško, Lauffen in Derendingen, kjer tudi ostane;
- 1567** skrivna pot v Ljubljano; sestanek z ujetim turškim poveljnikom Usraim-begom; seznanitev z islamom, Koranom; ne uspe se sestati z zajetimi Turki v Ribnici;
- 1586** umre v Derendingenu, kjer je pokopan.

Zbral in sestavil: Vinko Ošlak

www.primoztrubar.si

Slikovni material z dovoljenjem SP družbe Slovenije in Hlstan Benjamina.

PRIMOŽ TRUBAR

človek za vse čase

1508, Rašica pri Velikih Laščah
1589, Derendingen na Nemškem

WSEM Slo
 uenjom / Gnado / Wye / Wyle
 hofst inu prauu Spofina
 nebofhye / fhuji Jco
 fufa Chriftufa
 proffini.

Ljubljana

Ves kulturni svet se je, tudi pod pokroviteljstvom mednarodne organizacije za kulturo UNESCO, v letu 2008 ob 500-letnici rojstva spominjal očeta slovenske knjige in književnosti, slovenskega knjižnega jezika in tako tudi slovenskega naroda in njegove današnje samostojne državnosti. Kristjani na Slovenskem pa se spominjajo Primoža Trubarja predvsem po tem, kar je ta preprosti, a s takšnimi darovi obdarovani slovenski oznanjevalec resničnega evangelija storil za svoje rojake in mnoge druge v duhovni in večni razsežnosti.

Res je, da brez Trubarja najbrž ne bi bilo samostojne in v mnogih pogledih cvetoče slovenske države - a to ne bi bila največja nesreča za ljudi, ki bi se rojevali in živeli v teh krajih. Res je, da brez Trubarja najbrž ne bi bilo skupnega slovenskega knjižnega jezika in njegove bogate književnosti - a tudi to ne bi bila največja nesreča za prebivalce pokrajin med Alpami in Jadranom.

Bila pa bi nesreča brez vsake primerjave, če Slovenci ne bi slišali za evangelij Jezusa Kristusa, ki je edino navodilo za vstop v večno nebeško kraljestvo, ki je zadnji smisel in cilj

človekovega življenja. Jezusov izrek: »Kaj namreč koristi človeku, če si ves svet pridobi, svoje življenje pa zapravi?« (Mt 8,36) lahko obrnemo tudi na slovenske razmere: Kaj pomaga Slovencu, če se zave svoje narodne pripadnosti, si oblikuje svoj skupni knjižni jezik in bogato književnost; si

ustanovi lastno državo in uživa med drugimi narodi ugled uspešnega ljudstva v čudovitem naravnem okolju - on sam in njegovi rojaki pa bi pozabili na svoj edini pravi življenjski cilj, ki je v večnosti pri Bogu, in svoje večno življenje, svojo odrešenost zapravili?

Lepo je biti državljani Slovenije, a to državljanstvo je vendar nekaj omejenega in začasnega. Cilj vseh ljudi, tudi Slovencev, je namreč za celo neskončnost višji: postati državljani Božjega kraljestva! Postopek, ki je potreben za pridobitev te pravice, pa nam je pokazal Primož Trubar, ko je prvi prevedel vse štiri evangelije v slovenski jezik in tako med preprostimi slovenskim človekom in njegovim Bogom ni bilo več drugih srednikov kakor Jezus Kristus. Bog je, po Trubarjevi zaslugi, spregovoril tudi v slovenščini.

Urach – tiskarna, prvi biblični zavod

vejem jeziku in pisavi. Po Trubarju pa se razodeva tudi veličina Boga, ki je daleč nad vsako človeško veličino in močjo. Kot pravi pisec pisma Hebrejcem na začetku: »Velikokrat in na veliko načinov je Bog nekoč govoril očetom po prerokih...« Prvak med slovenskimi preroki je gotovo Primož Trubar.

Kempten

mevanje ločevanja kot normalnega dogodka, naraščanje delikvence in kriminala, nasilja in pervertiranega izživljanja, so le eni od primerov osebnega in družbenega propada. Tako država, kot posamezniki so skoraj povsem nemočni pred temi vpadi.

Veličina Trubarja je rezultat njegove osebne spremembe. Samo zato, ker se je osebno srečal z Jezusom, je naredil takšen vpliv na zgodovino. Trubar je sam najprej spoznal, da je grešil proti Bogu, kot pravi Sveto pismo: »Saj so vsi grešili in so brez Božje slave« (Rim 3,23). Spoznal je tudi, da je Bog pravičen in mora kaznovati grešnika. Le nepravičen sodnik bi spregledal greh. Bog pa je popolnoma pravičen in bo tako tudi sodil vsakega ter »naroča naj se vsepovsod vsi spreobrnejo. Zakaj določil je dan, ko bo vesoljnemu svetu pravično sodil...« (Apd 17, 30-31). Plačilo za greh je večna ločitev od Boga in večno trpljenje. »Kajti plačilo za greh

Slovenski narod se, kakor v časih Trubarja in turških vpadov, ukvarja s sodobnimi oblikami vpadov. Zaničevanje države in njenega pravnega reda, grobost in nesramnost v medsebojnih odnosih, neubogljivost otrok do staršev in učiteljev, izterjavanje domnevne pravice na svojo roko mimo pravnega reda, naraščanje raznih odvisnosti, strahotna statistika ubijanja še nerajenih otrok in samomorov, razpadanje družin in razu-

je smrt...« (Rim 6,23) in »Ti pojdejo v večno kazen...« (Mt 25,46). Sveto pismo tudi pravi: »Kajti noben človek se ne bo opravičil pred njim z deli postave« (Rim 3,20), se pravi, da se človek ne more odkupiti za svoj greh z dobrimi dejanji, denarjem, ali z drugimi stvarmi. »Preklet je vsak, ki ne vztraja pri vsem, kar je zapisano v knjigi postave, da bi to izpolnjeval« (Gal 3,10). Tako je človek grešnik v rokah pravičnega Boga, v pričakovanju pravične kazni.

Dalmatinova Biblija

Vendar, Bog ljubi človeka in ne želi, da bi večno trpel. Vendar, kako naj Bog zadosti svoji pravici in svoji ljubezni? Edino rešitev, ki jo je Bog našel, je v njegovem Sinu. Jezus je s smrtjo na križu plačal za vse grehe vsakega posameznika, ki se želi pomiriti z Bogom. Sveto pismo pravi: »Bog je bil tisti, ki je v Kristusu napravil svet s seboj« (2 Kor 5,19). »Bog je namreč svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje« (Jn 3,16). To je dar, ki se ne more poplačati. Lahko se le sprejme ali zavrne. Trubar ga je sprejel in spremenil svet.

Ta Szahetig.
 D Zhanash kir si vnebesth.
 Ta Perua Proshna.
 Posuizhenu bodi tuye jme
 Ta Druga Proshna.
 Prydi knam tuye kralestuu.
 Ta Tretya Proshna.
 Jsidyfe tuya uola / koker vnebi/
 taku tudi na semli.
 Ta Zhetera Proshna.
 Sai nam danas nash vsagdar
 tu kruh.

Ta Peta Proshna.
 Jnu nam odpasti nashe dalge /
 koker my odpushzhemo nashim
 dalshnikom.
 Ta Shesta Proshna.
 Jnu nas ne vpelai vto iskushno.
 Ta Sedma Proshna.
 Samuzh nas reshi od slega. sav
 kai tuye ye tu kralestuu inu ra
 Wuzh inu ra zhast vselci inu Jo
 mar / Amen.

Tako je tudi Trubar s svojim življenjem in delom spregovoril Slovincem, kot je apostol Pavel pred stoletji: »Zavoljo Kristusa vas prosimo, spravite se z Bogom« (2 Kor 5,20). Angleški pisatelj Robert Bolt je